

מדינת ישראל

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

מנהל מחוז הדרום

יג' בכסלו תשפ"ג
7 דצמבר 2022
מס' מפעל: 299244
מס' מפגע: 22834799
מס' התראה: 22834813
סימוכין: 118/1000/22

- בדואר רשום ובדואר אלקטרוני -

מנהל ייצור חומרים פעילים
אדמה אגן בע"מ
רח' הנפט 30
אשדוד

לכבוד
אדמה אגן בע"מ
הנפט 30,
אשדוד

מנהל מפעל אדמה אשדוד
רח' הנפט 30,
אשדוד

שלום רב,

הנדון: מט"ש אדמה אגן בע"מ - סיכום שימוע

סימוכין:

1. התראה לפי סעיף 11 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 וזימון לשימוע מיום 6.11.2022 - 107/6312/22
2. מכתבכם "תוכנית עבודה במט"ש", מיום 15.11.2022

בתאריך 23.11.2022 התקיים במחוז דרום של המשרד להגנת הסביבה (להלן: "המשרד"), שימוע לחברת "אדמה אגן בע"מ" (ח.פ. 520034059), המפעילה מתקן לטיהור שפכים (להלן: "החברה" ו- "המט"ש" בהתאמה) ולנושאי המשרה בה.

משתתפים מטעם המשרד:

מר אמיר זלצברג- מנהל מחוז דרום.
עו"ד אורטל אביב צברי- רכזת אכיפה, מחוז דרום.
הגב' מיכל שגיא- ממונה היתרי פליטה באגף איכות אוויר, ירושלים
מר גרשון שוורץ- ממונה איכות אוויר, מחוז דרום
מר אביעד שרפי- מרכז איכות אוויר, מחוז דרום.

משתתפים מטעם איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה:

גב' רומי אבן דן- מנכ"לית
גב' ברקת בקמן – מנהלת מחלקת איכות אוויר והתמודדות עם שינויי אקלים

משתתפים מטעם החברה:

מנהל ייצור חומרים פעילים
מנהל מפעל אדמה אשדוד
מנהל תחום סביבה ובטיחות
מנהל בטיחות וסביבה
יועץ חיצוני לחברה בתחום מניעת פליטות זיהום אוויר וריח
- יועצת משפטית

2/...

Amirz@sviva.gov.il

08-6264000

רחוב התקווה 4
באר שבע 8410102

א. רקע:

1. בחודשים האחרונים התקבלו במרכז המידע והמבצעים של המשרד להגנת הסביבה (להלן: "המוקד") במוקד העירוני של יבנה, במשרדי מחוז דרום ומרכז של המשרד ובמשרדי איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל-יבנה (להלן: "האיגוד") מאות תלונות מתושבים המתגוררים בעיר יבנה וסביבתה, המלינים על מפגעי ריח קשים, המפריעים להם בשגרת יומם.
2. ביום 23.10.22, התקבלו במוקד תלונות דומות רבות שהמשיכו גם במהלך יום 25.10.22 וביום 26.10.22. ניתוח התלונות מעלה חשד סביר על כך שמקורן, לכאורה, בפעילות החברה.
3. ביום 23.10.22 תיעדה נציגת האיגוד, הגב' ברקת בקמן, מפגע ריח חזק או בלתי סביר בעוצמה 4 (חזק) בשטח שבין מט"ש החברה ובין מט"ש אשדוד, האופייני לפעילות מט"ש החברה.
4. כמו כן, ביום 25.10.2022 תיעדה הגב' חנה קגנובסקי, נציגת האיגוד, מפגע ריח חזק או בלתי סביר בעוצמה 4 (חזק) בשטח שבין מט"ש החברה ובין מט"ש אשדוד, האופייני לפעילות מט"ש החברה.
5. עוד באותו היום, תיעד מר גרשון שוורץ, נציג המשרד, מפגע ריח חזק או בלתי סביר בעוצמה 5 (חזק מאוד) מחוץ ובמרחק של כמה מאות מטרים ממט"ש החברה, האופייני לפעילות מט"ש החברה.
6. ביום 26.10.22 תיעד מר גד עפר, נציג האיגוד, מפגע ריח חזק או בלתי סביר בעוצמה 4 (חזק) בשטח שבין מט"ש החברה ובין מט"ש אשדוד, האופייני לפעילות מט"ש החברה.
7. כמו כן, עוד באותו היום, תיעדה הגב' ברקת בקמן, נציגת האיגוד, מפגע ריח חזק או בלתי סביר בעוצמה 4 (חזק) ברחוב הרצל ביבנה, האופייני לפעילות מט"ש החברה.
8. ניתוח תלונות הציבור, לרבות בחינת הנתונים המטאורולוגיים בזמן קבלת התלונות, מצביע על קיומו של מפגע ריח חזק או בלתי סביר, אשר פגע באיכות חייהם של האנשים שגרים ועובדים באזור, שמקורו לכאורה בפעילות מט"ש החברה.
9. מכל האמור לעיל, עולה כי פעילות מט"ש החברה גרמה, לכאורה, למפגע ריח חזק או בלתי סביר כמשמעותו בחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק למניעת מפגעים").
10. אשר על כן, נשלחה לנציגי החברה התראה לפי סעיף 11 לחוק למניעת מפגעים ונציגי החברה זומנו להשמיע טענותיהם טרם קבלת החלטה בעניין. לפירוט, ראה מסמך התראה לפי סעיף 11 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 וזימון לשימוע מיום 6.11.2022 - 107/6312/22 (להלן: "מסמך התראה וזימון לשימוע") שבסימוכין 1.

ב. מהלך השימוע:

1. נציגי המפעל אישרו כי קיבלו את מסמך ההתראה וזימון לשימוע.
2. מנהל המחוז ציין:
 - א. מנהל המחוז הבהיר את משמעות הליך השימוע וציין את האמצעים המשפטיים העומדים לרשות המשרד:
 1. הסדרה
 2. הגשת המלצה לפתיחה בחקירה פלילית, על כל המשתמע מכך.
 - ב. מנהל המחוז סקר את העובדות כפי שהן ידועות למשרד, כמפורט במסמך ההתראה וזימון לשימוע.

-3-

ג. במקביל להליך האכיפה נשוא השימוע, מתקיים שיח מקצועי בין נציגי המשרד ונציגי החברה והתקיימו מספר פגישות. נציגי המשרד ביקשו כי נציגי החברה יבצעו מספר פעולות והחברה ביצעה מספר פעולות ביוזמתה:

1. הוגש למשרד סקר ריח
2. סקר דליפות על ידי מצלמה טרמית (הסתיים ב 18.11.2022).
3. דיגומים סביבתיים
4. דיגומים במקורות הפליטה
5. תוכנית פעולה שהוגשה ב 15/11

ד. נציגי המשרד מתרשמים כי יש שיתוף פעולה מצד נציגי החברה וזה חיובי מבחינתנו. ככל שיימשך כך, שאיפת המשרד היא להגיע להסדרה.

ה. המבחן החשוב הוא מבחן התוצאה ובו אין ריח חזק ו/או בלתי סביר מחוץ לשטח המט"ש.

ו. ציין כי קיים ציבור גדול שמושפע ממפגעי הריח, וכי מתקבלות תלונות ציבור רבות.

3. עו"ד [REDACTED] טענה כי מר [REDACTED] משמש בתפקיד ביצועי בחברה ואינו גורם רלבנטי מבחינת החברה להליך נשוא השימוע לכן, מבקשים להסיר אותו מההליך. הבהירה כי הגורמים הרלבנטיים מטעם החברה נמצאים בשימוע.

4. מר [REDACTED] טען:

א. עובד בחברה כ-30 שנים ובתפקידו הנוכחי אחראי על יצור חומרים פעילים.

ב. הסביבה הוא נושא מרכזי בחברה, קיים שיתוף פעולה מלא עם המשרד ומבוצעות השקעות רבות.

ג. טען כי מקור המטרד ביבנה אינו מהמט"ש של החברה. לטענתו טפסי בעל התפקיד אינם מבססים את הקשר בין מפגע הריח למט"ש מכמה סיבות:

1. בחלק מהטפסים צוין כי הריחות הם כימיקלים ובחלקם צוין כי הם שפכים.
2. עוצמת הריח שצוינה ליד המט"ש וביבנה היא 4 אך המרחק גדול ולא סביר שהעוצמה תהיה זהה.
3. יבנה במרחק של 2.5 ק"מ מהמט"ש, וזה נתון שמשפיע על ניתוח הריחות.

ד. מבקש להתמקד ברובד המקצועי:

1. הגישו תוכנית פעולה משמעותית, לטווחי זמן שונים לשדרוג המט"ש.
2. הזמין את נציגי המשרד והאיגוד למט"ש, להתרשם מהפעילות שבוצעה בימים האחרונים.

ה. המידע על תלונות ריח הגיע לחברה רק לפני מספר חודשים (באמצע חודש יוני 2022) ונציגי החברה התחילו מיידית לבדוק ולפעול. הבהיר כי חלק מהתוכניות תוכננו לביצוע קודם לקבלת התלונות.

5. מר [REDACTED] טען:

א. מנה את הפעולות המפורטות במסמך החברה מיום 15.11.2022 שהוגש בעקבות ההתראה.

הערה:

עו"ד [REDACTED] הביעה הסכמתה כי בסיכום השימוע יכתבו פעולות ו/או תוכניות שלא מופיעות במסמך מיום 15.11.22.

ב. ציין כי החלו בביצוע בחינה של צמצום ספיקות בתהליך הטיפול הביולוגי. המטרה היא להגדיל את זמן השהייה וכן להקטין את העומס על הפילטרים, זאת ככל שתהליך הטיפול בשפכים לא נפגע.

לשאלתו של מנהל המחוז מהו לוח הזמנים לביצוע, השיב מר [REDACTED] כי לוח הזמנים הוא 3 חודשים, לכל הפחות, עד להגיע למצב אופטימיזציה של התהליך.

-4-

ג. ציין כי הפילטר הפחם הנוסף אותו התחייבו להתקין, כבר ממוקם וכי בהמשך יחוברו אליו מקורות פליטה פוטנציאליים נוספים, בהתאם לסקר הפליטות שיוגש (חלקו הראשון כבר הוגש).

ד. מבצעים פעולות לשיפור תהליכי הסינון, על מנת להקטין את הנדיפים שקיימים מעל הבוצה.

ה. מציין כי היתר הבניה ל RTO עשוי להיות צוואר בקבוק, ומבקשים בהזדמנות זו עזרה מהמשרד ומהאיגוד אל מול העירייה. במסגרת היתר הבניה הוגשה בקשה למידע, טרם התקבל כל המבוקש. ציין כי להערכתם, התקנת ה-RTO תסתיים בעוד כשנה. נדרש כ- 10 חודשים מקבלת היתר הבניה. נצטרך להשתמש [REDACTED] לתהליך ולכן נדרש גם היתר [REDACTED]

ו. ציין כי נציגי החברה מבצעים מספר סקרים בתיאום עם אנשי המשרד והאיגוד, בין היתר: ניטור סביבתי, מצלמות טרמיות, סקר תהליכים ופליטות.

ז. עוסקים בהקמה של תשתיות אצירה למקרי שפך ואיסוף בצורה מוסדרת.

ח. החלה הקמה של מיכל [REDACTED] שמטרתו לאפשר חלופה לכל אחד מהמכלים הגדולים שנמצאים באתר, על מנת שניתן יהיה לטפל באופן יזום במכלים אחת לתקופה.

ט. בהתייחס לתלונות הריח:

1. קיים נוהל לטיפול במפגעים מסוגים שונים- נשלח למשרד ולאיגוד באוקטובר 2022.
2. כל תלונה שמגיעה לחברה, נבדקת בזמן אמת.
3. בוצעו בחינות לגבי מועדי התלונות. טענו כי אנשי המקצוע היו בשטח [REDACTED] מהחברה יחד עם גב' אבן דן, גב' בקמן וגב' קגנובסקי מהאיגוד) והמסקנה היא כי אין בעיה תפעולית במט"ש וכי הורגש ריח חלש ולא יותר מזה.

6. מר [REDACTED] טען:

א. החלו בביצוע סקר תהליכים ופליטות ותואמה תוכנית לביצוע עם מר שוורץ.

ב. בוצעו דיגומים בהתאם לתוכנית שנקבעה ודו"ח הביניים נמסר למשרד עם תוצאות TOC.

ג. בוצעו בדיקות מצלמה טרמית והתוצאות הועברו למשרד.

ד. מכינים כעת תכנית בדיקות סביבתיות באוויר פתוח של מזהמי אוויר וריח מסביב למט"ש, זאת בהתאם לדרישות רישיון העסק ושל מר שוורץ.

ה. מתקני הטיפול יחוברו לכל מקורות הריח, בהתאמה. הדבר יעוגן בתוכנית שתואם עם המשרד והאיגוד.

7. מנהל המחוז ציין כי נציגי החברה תיארו מגוון של פעולות שצפויות להסתיים תוך כשנה. לשאלתו האם לאחר ביצוע כל הפעולות לא יהיה ריח מחוץ למפעל, השיבה עוי"ז [REDACTED] כדלקמן:

- א. עמדת החברה בהסתכלות על המסמכים שקיימים בפניה, היא כי אין בסיס להסכמה כי מקור מפגעי הריח הוא המט"ש, הן בסמוך לו והן במרחק של 2.5 ק"מ ממנו.
- ב. נושא מפגעי הריח הוצג בפניהם לראשונה באמצע יוני 2022 ועבר מעט זמן.
- ג. החברה התחילה בביצוע פעולות משמעותיות לשדרוג, ומאותה נקודה בה נודע על מפגעי הריח, ביתר שאת.
- ד. לא ניתן להגדיר כי מפגע הריח הוא מהמט"ש. הנתונים לא מבססים קשר.
- ה. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, החברה מבצעת פעולות.

8. הגב' אבן דן ציינה, כי סקר הפליטות מעיד על מתקנים שגורמים לריח ולכן אלו יחוברו [REDACTED] החדש ובהמשך לאחר בדיקה ל-RTO.

5/...

9. מר [REDACTED] טען כי המט"ש ממוקם באזור תעשייה, כי מותר עד 10 יחידות ריח וכי בטפסי בעל התפקיד נמדדו 4-5 יחידות ריח. טען כי במסמך ההתראה וזימון לשימוע נכתב כי עוצמת הריח ליד המט"ש הייתה 4 וכי ומרחק של 2.5 ק"מ נמדדה אותה עוצמה. טען כי כל מקורות הריח יטופלו והפוטנציאל יוסר אך, יחד עם זאת הוא אינו חושב שכיום יש בעיה. מר שוורץ השיב כי נכח מחוץ לשטח המט"ש וכי הריח שהרגיש ולפי דעתו המקצועית, נדרש בטיפול מיד.

הערה:
נוהל להגדרת מפגע ריח (להלן: "הנוהל") קובע כי ריח חזק או בלתי סביר מתקיים בין היתר בכל אחד מהמקרים הבאים:
דיווח בעל תפקיד שעבר הכשרה, באמצעות "טופס דיווח על מפגע ריח" המצורף כנספח ב' המתעד מפגע ריח בעוצמת תחושה בדרגה 4 ומעלה.
וכך תועד במקרה דנן.
הנוהל מבדיל בין שני עקרונות לבדיקות ריח: האחד עוצמת הריח אשר נקבעת על ידי אדם שהוסמך לכך, באמצעות טופס דיווח על מפגע ריח לבין, ריכוז ריח ביחידות ריח אשר נקבעות באמצעות מעבדה מוסמכת בלבד, על ידי דגימה שנלקחה בשטח. במקרה דנן לא נלקחה דגימה בשטח ולא נבדקה במעבדה מוסמכת, ומשכך, אין זה המקרה לדון בריכוז ריח ביחידות ריח.

10. מנהל המחוז ציין כי הפעולות שפורטו על ידי נציגי החברה התייחסו בעיקר לטיפול באוויר. מקור החומרים הנדיפים הוא בשפכים ולא ראה תוכנית עם פעולות שמתייחסות להקטנה במקור של הנדיפים בשפכים עצמם, שתכלול:
א. מיפוי השפכים.
ב. זיהוי מקורות ריח פוטנציאליים
ג. מדוע יש כמות גדולה של נדיפים
ד. האם יש חלופה לתהליך, עד להקטנת השפכים.

11. מר [REDACTED] ציין כי המבוקש על ידי מנהל המחוז, כמפורט לעיל, מבוצע כיום בפועל לרבות, כיחוש באוויר.
12. לשאלתה של הגב' אבן דנן, האם בוצע מיפוי של השפכים, בדיקה שחלקם נדרשים לטיפול קדם במפעל וחלק יוזרמו ישירות למט"ש ללא קדם, השיבו נציגי החברה כי תשובתם חיובית וכי נבחנת האפשרות להעביר זרמים למט"ש שלא דרך [REDACTED] עוד ציינו כי תהליך בחינה זה יתווסף לתוכנית שתוצע על ידי החברה.
13. מר [REDACTED] טען כי אין בסיס למפגע ריח מהמט"ש, כי נציגי החברה פועלים לשדרג את המט"ש, זאת קודם לקבלת התלונות. טען כי החברה מייחסת לעניין נשוא השימוע בחשיבות מרבית, עובדים עם יועץ האוויר המוביל בארץ, פועלים וימשיכו לפעול בשיתוף פעולה מלא עם המשרד.

ג. סיכום והחלטה:

1. המשרד רואה בחומרה רבה את ההפרות כפי שפורטו לעיל.
2. המשרד רשם בפניו את טענותיהם של נציגי החברה, כמפורט לעיל.
3. הח"מ ציין כי המשרד לא מקל ראש בנושא זה. יש מפגעי ריח ביבנה שסובלים מהם אלפי אנשים ברמה קשה, זאת על בסיס התלונות שלהם. קיימים דיווחים על תסמינים, קושי ללכת למוסדות החינוך ועוד. ישנו מגוון תלונות בכמויות גדולות. וכן, קיים מפגע ריח מחוץ למט"ש מלבד מפגע הריח ביבנה.
ציין כי המשרד רשם בפניו את טענתכם לפיה החברה אינה המקור, אך אינו מקבל טענה זו.
במקביל נראה כי גם נציגי החברה אינם מקלים ראש ונוקטים בפעולות משמעותיות, הגישו תוכנית ביום 15/11/22 ובשימוע ציינו כי בכוונתם לנקוט בפעולות נוספות.

-6-

4. תוכנית כתובה הכוללת את כלל הפעולות, טיפול במקור בשפכים וכן, תוכנית מפורטת שתכלול אבני דרך, לאחר השלמת סקר הפליטות, תוגש למשרד שלושה שבועות, לאחר הגשת סקר הפליטות ובכל מקרה לא יאוחר מיום 16.1.22.

5. הח"מ הודיע כי בכוונת המשרד לעגן את עיקרי הפעולות המפורטות בתוכנית שתוגש על ידי החברה (כמפורט בסעיף 4 לעיל) במסגרת חוקית שתחייב את החברה. הכלי המתאים, תנאים ברשיון עסק/צו/ ועוד, יבחן במשרד.

עו"ד [REDACTED] ביקשה כי יתאפשר לחברה להביע את עמדתה, קודם החלטה באיזה כלי משפטי הסדרתי יחליט המשרד לנקוט. לטענתה, הכלי הנכון הוא תנאי רישיון עסק. טענה כי מבחינה מנהלית, ככל שקיים כלי מנהלי שהוא אפשרי ומשתלב עם מערכת הסדרתית קיימת, תנאי רישיון עסק, אז על הרגולטור להשתמש בכלי זה ולא בכלי אחר שהוא מחמיר יותר. מבקשים להגיש מסמך משפטי המתייחס למסגרת ההסדרה.

הגב' אבן-דן הבהירה כי לא ניתן יהיה להסכים לקיומם של מפגעי ריח בכלל ולא רק ביבנה.

6. הח"מ הודיע כי לחברה תינתן הזדמנות להתייחס להחלטה בדבר כלי האסדרה כפי שפורט בסעיף 5 לעיל.

7. בהתאם למידע שיש בידינו, פרטי החברה, לרבות פרטי נושאי המשרה מטעמה, הינם כאמור ברישא של מכתב זה. במקרה וקיימים אי התאמה ו/או שינוי בפרטי החברה או בפרטי נושאי המשרה בה לעומת הרשום לעיל, עליך להודיענו על כך בחוזר ובכתב בצירוף אסמכתאות התומכות בטענותיכם/טענותיך.

8. למען הסר ספק יובהר, כי הודעה כזו אינה מתלה את תוקפו של מכתבנו זה, כל עוד לא קיבלתם הודעה על כך בכתב.

9. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, משרדנו שוקל נקיטה באמצעים משפטיים העומדים לרשותו, לרבות הגשת המלצה לפתיחה בחקירה פלילית, על כל המשתמע מכך.

על החתום,

אמיר זלצברג
מנהל מחוז דרום

העתקים:
משתתפים

העתקים פנימיים:
מר יצחק בן דוד - סמנכ"ל בכיר, אשכול אכיפה והסברה, המשרד להגנת הסביבה, ירושלים.
גבי שולי נור - סמנכ"לית בכירה, אשכול תעשיות, המשרד להגנת הסביבה, ירושלים.
מר יוסי בר - מנהל המשטרה הירוקה, רמלה.
ד"ר צור גלין - מנהל אגף איכות אוויר ושינוי אקלים, המשרד להגנת הסביבה, ירושלים.
גבי ורד אדרי-מ"מ מנהל מחוז מרכז.

העתקים חיצוניים:
ד"ר יחיאל לסרי - ראש עיריית אשדוד.
מר רועי גבאי - ראש העיר יבנה.
מר אילן בן עדי - מנכ"ל עיריית אשדוד.

העתקים במחוז:
עו"ד רוזלין אטיס
גבי איילת בסקינד
מר גיא נחושתן
גבי שלומית כורם